

24. 4. 2006

ID: 39905

Spolehlivé zjištění skutkového stavu

Pod pojem spolehlivého zjištění skutkového stavu nutno zahrnout i objasnění okolností, jež mají vzhledem k osobě pachatele význam z hlediska stanovení adekvátního druhu a výměry trestu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 Tz 71/2004, ze dne 11.5.2004)

Nejvyšší soud České republiky projednal ve veřejném zasedání stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného J. B., proti pravomocnému rozsudku Okresního soudu v Nymburku ze dne 28. 1. 2002, sp. zn. 2 T 361/2001, a podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 270 odst. 1 tr. ř. rozhodl tak, že pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Nymburku ze dne 28. 1. 2002, sp. zn. 2 T 361/2001, a v řízení, které mu předcházelo, byl porušen zákon v ustanoveních § 35 odst. 2, § 36 a § 45a odst. 1 tr. zák. a § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. v neprospěch obviněného J. B. Napadený rozsudek se v části, jež se týká obviněného J. B., zrušuje ve výroku o trestu. Zrušují se též všechna další rozhodnutí, na zrušený výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Okresnímu soudu v Nymburku se přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Nymburku ze dne 28. 1. 2002, sp. zn. 2 T 361/2001, byl obviněný J. B. uznán vinným trestným činem výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 17. 6. 2000 kolem 24.00 hod. v obci K., okres N. společně s D. M., ml. M. P. a ml. P. K. v prostoru sálu restaurace při taneční diskotéce bezdůvodně nejprve obviněný J. B. napadl S. K. úderem ruky do obličeje a poté se do incidentu zapojili i obvinění D. M., ml. P. K. a ml. M. P. a společným jednáním fyzicky napadli J. K., S. K. a V. H. údery rukama a pěsti do obličeje i těla, jakož i kopáním do těla, přičemž J. K. utrpěl drobná poranění v obličejové části hlavy a zlomeninu levého horního řezáku. Za to byl obviněnému J. B. uložen v sazbě § 202 odst. 1 tr. zák. za použití § 40 odst. 1 tr. zák. (vadné užití tohoto ustanovení, zřejmě míněno ustanovení § 45 odst. 1 tr. zák.) a § 45a odst. 1 tr. zák. trest obecně prospěšných prací ve výměře 400 hodin. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. (neadekvátní užití tohoto ustanovení, míněno zřejmě ustanovení § 229 odst. 1 tr. ř.) byl poškozený S. K. odkázán s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Rozsudek ve vztahu k obviněnému J. B. nabyl právní moci dne 6. 3. 2002.

Proti tomuto rozsudku podal ministr spravedlnosti podle § 266 odst. 1 tr. ř. (není citováno ustanovení § 266 odst. 2 tr. ř., byť je stížnost pro porušení zákona podána pouze do výroku o trestu) stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněného J. B. Vytyká v ní, že zákon byl v neprospěch tohoto obviněného porušen v ustanoveních § 35 odst. 2, § 36 a § 45a odst. 1 tr. zák. a v předcházejícím řízení také v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř.

Okresní soud v Nymburku při svém rozhodování nezohlednil existenci pravomocného rozsudku Okresního soudu v Příbrami ze dne 29. 10. 2001, sp. zn. 2 T 124/2001, jímž byl obviněnému J. B. uložen rovněž trest obecně prospěšných prací ve výměře 340 hodin, z něhož v době rozhodování Okresního soudu v Nymburku obviněný nic nevykonával. Opětovným uložením trestu obecně prospěšných prací ve výměře 400 hodin nastolil Okresní soud v Nymburku stav, kdy by měl obviněný vykonat tento trest v celkové výměře 740 hodin, ač trestní zákon stanoví nejvyšší výměru tohoto trestu hranicí 400 hodin.

Okresní soud v Nymburku podle stěžovatele pochybil i v tom, že neukládal souhrnný trest podle ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák., byť skutku, který byl předmětem řízení v této trestní věci, se dopustil před vyhlášením rozsudku Okresního soudu v Příbrami. Nedostatečně provedená skutková zjištění ve vztahu k rozhodování o odpovídajícím trestu pak vyústila v namítaná pochybení.

Závěrem svého mimořádného opravného prostředku ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky vyslovil podle § 268 odst. 2 tr. ř., že napadeným rozsudkem byl porušen zákon v neprospěch obviněného J. B. v

namítaném rozsahu, aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek zrušil, včetně na něj obsahově navazujících rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a dále aby postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen Nejvyšší soud) přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, přičemž vzhledem k tomu, že stížností pro porušení zákona byla napadena část rozhodnutí týkající se jen některé z více osob, o nichž bylo rozhodnuto tímž rozhodnutím, přezkoumal Nejvyšší soud podle § 267 odst. 5 tr. ř. uvedeným způsobem, jen tu část rozhodnutí a předcházejícího řízení, které se týkalo jen obviněného J. B., a shledal, že zákon byl porušen.

Podle ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák. soud uloží souhrnný trest podle zásad uvedených v § 35 odst. 1 tr. zák., když odsuzuje pachatele za trestný čin, který spáchal dříve, než byl soudem prvního stupně vyhlášen odsuzující rozsudek za jiný jeho trestný čin.

Podle ustanovení § 36 tr. zák. jestliže soud odsuzuje pachatele za trestný čin, který spáchal před tím, než byl trest uložený dřívějším rozsudkem vykonán a ukládá mu trest stejného druhu, nesmí tento trest spolu s dosud nevykonanou částí trestu uloženého dřívějším rozsudkem přesahovat nejvyšší výměru dovolenou tímto zákonem pro tento druh trestu.

Podle § 45a odst. 1 tr. zák. může soud uložit trest obecně prospěšných prací ve výměře od 50 do 400 hodin.

Podle ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí.

Podle § 2 odst. 6 tr. ř. orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Nejvyšší soud konstatuje, že se Okresní soud v Nymburku v posuzované trestní věci uvedenými zákonnými ustanoveními důsledně neřídil.

Z obsahu přezkoumávaného spisu je patrné, že obžaloba ve věci napadla okresnímu soudu dne 4. 10. 2001. Samosoudce konal ve věci dvě hlavní líčení, a to dne 15. 1. 2002, jemuž byl obviněný osobně přítomen, a poté dne 28. 1. 2002, kdy ve věci rozhodl, tentokrát již bez osobní přítomnosti obviněného. Při rozhodování o trestu měl samosoudce k dispozici k hodnocení osoby obviněného jednak zprávu o pověsti, kterou vypracoval odbor organizačních a vnitřních věcí M. ú. v N. dne 17. 7. 2001, a opis rejstříku trestů ze dne 18. 7. 2001, kde jsou uvedeny dva záznamy o předchozích odsouzeních obviněného J. B., z nichž poslední je z roku 2000. Z protokolu o hlavním líčení je zřejmé, že samosoudce nezjišťoval dotazem u obviněného, zda jsou údaje, které jsou uvedeny v rejstříku trestů, úplné, případně zda obviněný nebyl v mezidobí odsouzen pro jinou trestnou činnost. Nadto se samosoudce spokojil s opisem rejstříku trestů půl roku starým, který nebyl aktualizován, jak je možno zjistit z referátů samosoudce, jimiž nařizoval ve věci hlavní líčení a z nichž je patrné, že nový opis rejstříku trestů obviněného nevyžadoval.

Pokud by samosoudce řádně provedl zjišťování skutkového stavu věci i ve vztahu k uložení adekvátního druhu trestu a jeho výměry, zohlednil by při svých úvahách o účelu, druhu a výši trestu existenci trestního příkazu Okresního soudu v Příbrami ze dne 29. 10. 2001, sp. zn. 2 T 124/2001, kterým byl obviněný J. B. uznán vinným trestnými činy svémocného odloučení podle § 284 odst. 2 tr. zák. a porušování povinnosti dozorcí služby podle § 286 odst. 1 tr. zák., jichž se dopustil v období od 13. 4. 2001 do 27. 5. 2001. Za to mu byl uložen úhrnný trest obecně prospěšných prací ve výměře 340 hodin. Trestní příkaz byl obviněnému doručen dne 6. 11. 2001, kteréžto datum je významné z pohledu ustanovení § 314e odst. 5 tr. ř., a nabyl právní moci dne 15. 11. 2001.

Tento trestní příkaz především neumožňoval okresnímu soudu ukládat samostatný trest, neboť trestné činnosti, jež byla posuzována v trestní věci sp. zn. 2 T 361/2001, se obviněný dopustil před rozhodným datem jímž je 6. 11. 2001, kdy byl obviněnému doručen trestní příkaz Okresního soudu v Příbrami sp. zn. 2 T 124/2001, a proto mělo být užito ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák. o souhrnném trestu. Uložením samostatného trestu byl v neprospěch obviněného porušen zákon v tomto citovaném zákonném ustanovení.

Uložením trestu obecně prospěšných prací ve výměře 400 hodin v době, kdy obviněný měl pravomocně uložen stejný

druh trestu ve výměře 340 hodin, z něhož nic nevykonal, byl porušen zákon jednak v ustanovení § 36 tr. zák., které přikazuje při existenci dosud nevykonaného trestu uloženého předchozím rozsudkem a nově ukládaného trestu stejného druhu nepřekročit nejvyšší výměru povolenou pro tento druh trestu, jednak v ustanovení § 45a odst. 1 tr. zák., které tuto nejvyšší výměru stanoví na 400 hodin.

Pod pojem spolehlivého zjištění skutkového stavu nutno zahrnout, jak již řečeno výše, i objasnění okolností, jež mají vzhledem k osobě pachatele význam z hlediska stanovení adekvátního druhu a výměry trestu. Uvedená podmínka není splněna pokud nebyl opatřen spis o předchozím odsouzení obviněného, z něhož vyplynula nutnost uložit obviněnému souhrnný trest. Samosoudce Okresního soudu v Nymburku tak nedostál svým zákonným povinností, které pro něj v tomto směru vyplývají z ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. V posuzované trestní věci má Nejvyšší soud zato, že uložený trest je ve zřejmém nepoměru ke stupni nebezpečnosti činu pro společnost, přičemž tento stav nutno konstatovat vždy, je-li trest uložen ve výměře nad horní hranici trestní sazby (srov. NS 1/2001-T 7-2).

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem pak Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že rozsudkem Okresního soudu v Nymburku ze dne 28. 1. 2002, sp. zn. 2 T 361/2001, a v řízení, které mu předcházelo, byl porušen zákon v ustanoveních § 35 odst. 2, § 36 a § 45a odst. 1 tr. zák. a § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. v neprospěch obviněného J. B.

Podle § 269 odst. 2 tr. ř. poté Nejvyšší soud zrušil v napadeném rozsudku výrok o trestu, jež se týká obviněného J. B., vycházející z citovaného ustanovení a zjištění, že nezákonný je pouze tento výrok rozsudku, přičemž jej lze oddělit od ostatních, když v tomto ohledu neakceptoval návrh obsažený v mimořádném opravném prostředku, aby byl zrušen rozsudek v celém rozsahu. Dále byla zrušena všechna další rozhodnutí, která na zrušený výrok o trestu obsahově navazovala, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Věc byla podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázána Okresnímu soudu v Nymburku, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Tento okresní soud si vyžádá spis Okresního soudu v Příbrami, sp. zn. 2 T 124/2001, který je nezbytný z hlediska úvah podle § 35 odst. 2 tr. zák., opatří si nový opis rejstříků trestů obviněného, jakož i zprávu P. a m. s. České republiky, středisko N., zda a případně v jakém rozsahu obviněný již něco z uloženého trestu obecně prospěšných prací vykonal. Provedením a vyhodnocením těchto důkazů v kontextu důkazů, jež jsou již obsahem trestního spisu, může Okresní soud v Nymburku dospět k zákonnému rozhodnutí o trestu, když však bude významně omezen ustanovením § 273 tr. ř., tudíž v novém řízení nemůže dojít k rozhodnutí, jež by bylo v neprospěch obviněného (zákaz reformationis in peius).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)

- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)